

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.689/2019/8.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes: felperes neve (**felperes címe**)

A felperes képviselője:
Dr. Révfy Zoltán ügyvéd (fél címe)

Az alperes: Nemzeti Adó- és Vámhivatal (**alperes címe**)

Az alperes képviselője:
Dr. Gerlecz Anett jogtanácsos (**fél címe 2**)

A per tárgya: Közigazgatási jogkörben okozott kár
Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Pécsi Törvényszék 15.P.21.288/2015/76.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Pécsi Ítéltábla Pf.VI.20.129/2018/4.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 1.000.000 (egymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az **I.** nevű belvízi hajó (a továbbiakban: hajó) 2008. november 20-tól 2011. március 2. napjáig **N. A. L.** magánszemély tulajdonában állt, a hajót üzemeltetési szerződés alapján 2009. március 19-től a 2009. február 17. napján alapított **K-D. T.** Kft. (a továbbiakban: kft.) üzemeltette. A kft. önálló képviseletre jogosult ügyvezetője a felperes volt.
- [2] A kft.-vel szemben 2010. február 2. napján felszámolási eljárás indult, a **T.** Felszámoló és Gazdasági Tanácsadó Zrt. részéről **Cs. G.** felszámolóbiztos járt el. A felszámoló az üzemeltetési szerződést 2010. június 19-én felmondta. A kft. a felszámolási eljárás következményeként 2011. október 26. napján jogutód nélkül megszűnt.

- [3] A felperes 2010. szeptember 1. napján szállítmányozási megállapodás elnevezésű szerződést kötött a **Y.-A.** szerb gazdasági társaság (a továbbiakban: szerb cég) megbízóval. A szerződés tárgya áruszállítás volt. A felperes vállalta, hogy 2010. szeptember 18-tól kezdődően 14 hónap alatt, tonnánként 14 EUR fuvardíjért 120.000 tonna vegyes árut, többségében gabonát szállít a rendelkezésre álló hajókkal, a megbeszélés szerint elsősorban a jelen perrel érintett hajóval (szerződés 3. pont), illetve szükség esetén a Sajó géphajóval (szerződés 4. pont) a Dunán vagy esetleg annak mellékfolyóin. A szerződésben a szállítmányozás megkezdésének helyeként a szerbiai Bezdan városát határozták meg. A felek a szállítás esetleges nem teljesítésére 100.000 EUR kötbért kötöttek ki (szerződés 13. pont).
- [4] 2010. szeptember 5-én 10:50 órakor az akkor már felszámolási eljárás alatt álló és az üzemeltetési szerződéssel nem rendelkező kft. a hajóval és a **T.** nevű, valamint BS001 uszályokkal az alperes **m.-i** vámhivatalánál kiléptetés céljából bejelentkezett. A kiléptetésre vonatkozó kérelmet a kft. 10 perccel később, 11:00 órakor a vámokmányok hiánya miatt elutasította.
- [5] Egy nap múlva, 2010. szeptember 6-án 17:28 órakor a kft. ismét jelentkezett a hajóval és a tolatmányában levő két uszályval kiléptetésre. Az Érkezés-Indulás jelentésben árubejelentést a hajó tulajdonosaként a kft. adott, a jelentés egy másik gazdasági társaság körpecsétjével volt ellátva. A vámhivatal a cégtárból lekérdezett adatok alapján megállapította, hogy a két gazdasági társaság székhelye és a cégjegyzésre jogosult személye egyező.
- [6] Az árubejelentési kérelem befogadása után a vámhivatal tételes okmányvizsgálatot végzett. Az okmányok szerint a hajó HE-10464-09. számú hajózási engedélye a kft. nevére szólt, a hajó H-5998/2009. számú hajóbizonyítványát **N. A. L.** tulajdonos nevére állították ki. Az iratokhoz csatolták a felperes és a tulajdonos között létrejött szállítási felkérés nevű okmányt és egy hajóvezetői megbízást. Az alperesi vámhivatal a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 1. § 9. pontja alapján rövid úton és írásban is megkereste a felszámolóbiztost, aki a telefonon, illetve 2010. szeptember 9. napján kelt levelében azt a tájékoztatást adta, hogy kft. működéséhez semmilyen körülmények között nem járult hozzá, így annak esetleges tevékenysége a tudta és a beleegyezése nélkül történt. A vámhivatal az információk alapján a hajó és a tolatmányába tartozó uszályok kiléptetését engedély hiányában megtagadta.
- [7] A felperes mint a kft. ügyvezetője a határozat ellen fellebbezett, az alperes Dél-Dunántúli Regionális Parancsnoksága a 7501-1/2010. szám alatti határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolásában rámutatott arra, hogy a hajó tényleges tulajdonosa magánszemély, a felszámolási eljárás alatt álló kft. a hajóval kapcsolatban nem léphet fel. A 198/2000. (XI.29.) számú Korm. rendelet 16. § (1) bekezdése alapján az üzembentartói jogot, ha az elválik a tulajdonjogtól, be kell jegyezni és fel kell tüntetni

annak jogcímét és időtartamát. A bejegyzés azonban nem történt meg, egyetlen vízi okmányon sem szerepel az üzemeltetői jog bejegyzése.

- [8] 2014. szeptember 14. napján a felperes mint használó és **N. A.** hajótulajdonos között használati szerződés megnevezésű megállapodás jött létre, amely szerint a tulajdonos a hajót szívességi használatba adta a felperesnek mint hajóskapitánynak.
- [9] 2010. szeptember 15-én 12:17 órakor a hajó rakomány és tolatmányok nélkül, fedélzetén hét fős legénységgel, köztük a felperessel ismét kilépésre jelentkezett. Úti célként a szerb Bezdan települést, az utazást kedvtelési hajózásként tüntették fel. Az Érkezés-Indulás jelentés szerint a hajó vámárut nem szállít és belföldön kereskedelmi tevékenységet nem kíván kifejtetni.
- [10] A kiléptetés és a benyújtott okmányok vizsgálta alapján az alperesi vámhivatal a vízi okmányokat az előzményekre tekintettel ellentmondásosnak ítélte és a kiléptetést az 579-3/2010. számú határozatával megtagadta. Az alperes Dél-Dunántúli Regionális Parancsnoksága a 2010. október 29. napján kelt 7f501-1/2010. számú határozatával helybenhagyta. A döntését a vízi közlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Vkt.) 51. § (1) bekezdése, 52. § (1) és (6) bekezdése, 59. § (7) bekezdése, 87. § 13. pontja, az úszó létesítmények lajstromozásáról szóló 198/2000. (XI.29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 11. § (9) bekezdése alapján hozta meg. A hajózási tevékenység engedélyköteles, a felszámoló engedélyének hiányában a felszámolás alatt álló kft. hajózási engedélye, illetve a hajóbizonyítvány hajózáshoz nem használható. Magánszemély nem rendelkezhet hajózási engedéllyel, a tulajdoni viszonyokat lajstromozási okmány nem igazolta.
- [11] A felperes a határozat felülvizsgálata érdekében közigazgatási bírósághoz fordult. Keresetében arra hivatkozott, hogy nem volt szándéka semmiféle hajózási kereskedelmi tevékenységet végezni, kizárólag turisztikai céllal kívánt kilépni az országból (Baranya Megyei Bíróság K.20.093/2011/4. számú jegyzőkönyv). A közigazgatási perben a 2010. szeptember 1. napján aláírt szerződést nem említette.
- [12] A Baranya Megyei Bíróság 7.K.20.093/2011/4. számú ítéletében a határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte. A döntés indokai szerint a rendelkezésre álló okiratokból kitűnően a hajó tulajdonosa magánszemély, a kft. soha nem volt tulajdonos, az üzemeltetési szerződést a felszámoló felmondta. A hajó tulajdonjoga tehát tisztázott. A Korm. rendelet 57. (1) bekezdése alapján a lajstromban történt bejegyzést a rendelkezésre álló hajóbizonyítvány tanúsítja.
- [13] A Vkt. 1. § (1) bekezdése alapján a törvény hatálya a Magyar Köztársaság területére terjed ki, a felperes nem EU tagállamban kívánt hajózni és a Vkt. 51. § (2) bekezdés c) pontja szerint a kedvtelési célú hajózáshoz nem kell hajózási engedély. A kedvtelési célt a Vkt. 87. § 18. pontja nem gazdasági tevékenységként definiálja. A felperes egyértelműen kedvtelési célú hajózást jelölt

meg, nem szállított vámárut, így a hajózási engedély bemutatása nem követelhető meg. Az alperes tehát a kilépést jogszabálysértő módon tagadta meg.

- [14] 2014. június 14-én kelt okiratban a szerb cég elismerte, hogy a felperes a 2010. szeptember 1. napján létrejött szállítmányozási megállapodás 13. pontja értelmében az őt terhelő 100.000 EUR fizetési kötelezettségének 2014. május 30. napjáig eleget tett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [15] A felperes a keresetében kérte az alperes kötelezését 100.000 EUR összegű, forintban meghatározott vagyoni kár és ennek 2013. január 15. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű kamata, 643.574 EUR összegű, forintban meghatározott elmaradt haszon és ennek 2011. április 18. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata, mindösszesen 201.157.772 forint és járulékai megfizetésére. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 349. § (1) bekezdésére alapította.
- [16] Előadása szerint 2010. szeptember 15-én a kilépéskor nem kereskedelmi céllal hajózott, a családjával az Al-Dunán terveztek kirándulást, családtagjai Bezdan kikötőjében vártak rá. Az első- és a másodfokú közigazgatási szerv eltérő jogi indokok alapján tagadta meg a kiléptetést, holott annak minden törvényes feltétele megvolt, valamennyi, a magyar- szerb határ átlépéséhez szükséges okmánnyal rendelkezett.
- [17] Az alperes a közigazgatási bíróság jogerős ítélete szerint a kedvtelési célzattal szívettség alapon rendelkezésére álló hajó határátlépését jogszabálysértő határozattal megakadályozta. A közigazgatási bíróság az ítéletében egyértelműen kifejtette, hogy az alperes magatartása jogellenes: a hajó tulajdoni viszonyai tisztázottak voltak és a hajózási engedély bemutatására sem volt kötelezhető. A hajózási engedély a Magyar Köztársaság területén hatályos [Vkt. 51. § (1) bekezdés], ő viszont nem Magyarországon kívánt hajózni. Ebből következően a kártérítés egyik törvényi feltételét, a belvízi hajó kiléptetésének megtagadásával megvalósult jogellenes magatartást a jogerős közigazgatási bírósági ítélet megállapította.
- [18] Az alperes jogellenes magatartása miatt az áruszállítás megkezdése céljából a szerződésben kikötött időpontban nem tudott megjelenni Bezdanban és a hajó kiléptetésére a folyamatban lévő eljárás miatt esély nem volt. A partnert értesítette, majd a szerb cég képviselőit személyesen is felkereste. A szerb cég szerződés lehetetlenülését tudomásul vette, egyben tájékoztatta arról, hogy más partnerekkel köt, illetve kötött szerződést. A szerződésben kikötött 100.000 EUR kötbért 2014. május 30. napjáig teljesítette, ez a vagyoni kára az alperes jogellenes magatartásának következménye.
- [19] A szerződéssel vállalt dunai szállítmányozásra létrehozta az

egyszemélyes **A.-D. T.** Kft.-t, ennek keretében valósította volna meg a szerződés szerinti gazdasági tevékenységet. Az áruszállítást azonban nem tudta elvégezni. A felperes csatolta az elmaradt haszonra vonatkozó számítását. A szerződés alapján 1.680.000 EUR bevételre számíthatott, a kiadásokat kb. 1.036.426 EUR-ra kalkulálta, így a nyeresége 643.574 EUR lett volna, amit elmaradt haszonként alappal érvényesítheti az alperessel szemben.

- [20] Az alperes tevékenysége és a kár között egyértelmű az okozati összefüggés fennállása, hiszen a hajóval nem tudta elhagyni az országot és az ezzel kapcsolatos jogi eljárás is mintegy fél évig tartott.
- [21] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A kártérítési felelősség konjunktív elemei közül [régi Ptk. 339. § (1) bekezdés és a régi Ptk. 349. § (1) bekezdés] a kirívó jogellenesség és az okozati összefüggés nem állapítható meg. Az okozati összefüggés hiányát a felperes által kötött szerződés érvénytelenségére alapította.

Az első- és másodfokú ítélet

- [22] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [23] Döntését a felperes aktív perbeli legitimációjának hiányára alapította. A perben a felperesnek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdése szerint elsősorban azt kellett bizonyítania, hogy a közigazgatási jogkörben eljáró alperes kirívóan jogellenes magatartásával okozati összefüggésben mint magánszemély károsodott.
- [24] Az elsőfokú bíróság vizsgálta a kár alapjául szolgáló szerződést. Megállapította, hogy a felperes és a szerb cég között létrejött, a felek által szállítmányozási megállapodásnak nevezett megállapodás ténylegesen a régi Ptk. 488. § (1) bekezdésében meghatározott fuvarozási szerződésnek minősül. A felek akarata arra irányult, hogy az áruk szállítása a felperes, illetve az érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok rendelkezésére álló vízi járművekkel történjen meg. A felperesnek mint magánszemélynek a tulajdonában, illetve bejegyzett üzemeltetésében vízi fuvar eszköz nem volt, a perbeli időszakban egyéni vállalkozónak nem minősült, a vízi áru fuvarozást magánszemélyként nem tudta ellátni, így közte és a szerb cég között fuvarozási szerződés a jogszabályi feltételek hiányában nem jöhetett létre. A felperes tisztában volt azzal, hogy bármilyen vízi áru fuvarozási tevékenységet csak hajózási engedéllyel rendelkező gazdálkodó szervezeti formában végezhet, ezért alapította az **A.-D. T.** Kft.-t. A szerződés ugyanis érvényesen és joghatályosan a szerb cég és a kft. között jöhetett volna létre.
- [25] A Vkt. 51. § (1) bekezdése alapján a hajózási tevékenység csak hajózási engedély birtokában végezhető. A Vkt. perbeli időszakban hatályos 51. § (1) és (6) bekezdése alapján hajózási engedéllyel magánszemély nem rendelkezhet. A hajó kiléptetését a felperes mint magánszemély kérte, magánszemély megbízásából hajózási engedélyt

nem nyújtott be. A hajóbizonyítvány nem azonos a hajózási engedéllyel, ezért ilyenként nem fogadható el. A hajózási engedéllyel a felszámolás alatt álló kft. rendelkezett, ez azonban a felszámoló engedélye nélkül a hajózáshoz nem volt felhasználható.

- [26] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint a felperes - hogy kijuttassa a hajót a magyar vizekről - a fenti indokok miatt kísérelte meg felhasználni a kilépéshez a Vkt. 87. § 13. pontjának utolsó tagmondatában és a 87. § 18. pontjában biztosított lehetőséget, miszerint a kedvtelési célú hajózáshoz hajózási engedély nem szükséges.
- [27] Az alperessel szembeni kárigényt olyan vízi árufuvarozásra jogosult hajózási engedéllyel rendelkező cég érvényesíthette volna, amelynek volt a perbeli áruk fuvarozására alkalmas vízi eszköze. Egy ilyen cég esett volna el bármilyen bevételtől, amennyiben az alperes kirívóan jogellenesen járt volna el a hajó kiléptetésekor.
- [28] A perbeli legitimáció hiánya mellett nem állapítható meg a kártérítési felelősség általános feltételei közül az ok-okozati összefüggés fennállta sem. A kedvtelési célú hajózás arra szolgál, hogy a nem kereskedelmi célú hajózást magánemberek részére megkönnyítse. A felperes azonban perbeli előadása szerint is gazdasági céllal kívánt kilépni a határon, ahogy ez az általa igénybe vett vízi jármű jellemzőiből is következik. A közigazgatási perben személyesen azt adta elő, hogy a hajózása kizárólag turisztikai célt szolgált, a Duna Deltába indult a családjával kirándulni, akik Bezdánban szálltak volna fel a hajóra. Nem állhat fenn okozati összefüggés a kedvtelési célú hajózásra jelentkező felperes kilépésének megtagadása és aközött, hogy a későbbiekben nem tudta teljesíteni az egyébként általa nem is teljesíthető szerződést.
- [29] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az érdemi döntéssel egyetértett, annak indokait módosította.
- [30] Az elsőfokú bíróság a felperes igényérvényesítésének alapját - a rendelkezésére álló hajóval történő határátlépést az alperes jogsértő határozattal megakadályozva neki kárt okozott - a keresetösségi jog vizsgálatát arra összpontosította, hogy a felperes saját személyében egyáltalán elszenvedhette-e az érvényesített kárt. A felperes az áruszállításra alkalmas hajó birtokában volt és a vízi határon történő átlépését követően a csatolt megállapodás teljesítése megkezdésének előreláthatóan nem lett volna fizikai akadálya. Ebből viszont az következik, hogy a felperes által 2010. szeptember 1. napján megkötött megállapodás és a perben érvényesített kártérítési igény alapján a keresetösségi jog fennáll. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából mellőzte a 11. oldal első bekezdését és a 13. oldal második bekezdését.
- [31] A felperes fellebbezése a perbeli legitimáció meglétében is alaptalan. A Baranya Megyei Bíróság 7.K.20.093/2011/4. számú, a közigazgatási határozatot hatályon kívül helyező ítéletének

rendelkező része az indokolással együtt jogerőre emelkedett. A közigazgatási bíróság ítélete indokolásában kifejtette: az alperes határozata, az **I.** motoros géphajó kedvtelési hajózás céljából való kiléptetésének megtagadása jogellenes. A megállapítás - egyebek mellett - a felperesnek az Érkezési-Indulási jelentésben tett nyilatkozatán alapult: kereskedelmi tevékenységet nem kíván folytatni, vámárut nem szállít, a hajóval a Duna deltába családi kirándulásra ment volna, a családja Bezdánban várta. Az alperes jogellenes magatartása folytán a felperes tehát csak azon károk megtérítése iránt léphet fel, amelyek a kedvtelési célú hajózás, a családi kirándulás megghiúsulása folytán érte.

- [32] A felperes keresetlevelében ugyanakkor azt adta elő, hogy 2010. szeptember 1. napján a szerb céggel megkötött szállítmányozási megállapodás teljesítése céljából jelentkezett kilépésre 2010. szeptember 15. napján a magyar- szerb vámhatáron. E tényelőadása mellett a kedvtelési célú hajózás a felperes fellebbezési érvelésével szemben még a magyar vizek tekintetében sem állapítható meg.
- [33] A Vkt. 87. § 18. pontja szerint kedvtelési célú hajózás a nem gazdasági célból folytatott hajózási tevékenység. A 2010. szeptember 1. napján megkötött és az elsőfokú bíróság által helyesen fuvarozási szerződésnek minősített megállapodásban a felperes azt vállalta, hogy a magyar lobogó alatt regisztrált géphajóval 120.000 tonna vegyes árut szállít a Dunán, illetve annak mellékfolyóin. Ennek megkezdése pedig 2010. szeptember 18. napja, és helye Bezdán volt.
- [34] A megállapodásban alkalmazandó jogként kikötött régi Ptk. 492. § (1) bekezdése szerint a fuvarozó köteles a fuvarszkőzt a megfelelő időben és helyen fuvarozásra alkalmas állapotban kiállítani. Ebből következően, amikor a felperes saját előadása szerint a megállapodás teljesítése érdekében az **I.** géphajóval kiléptetésre jelentkezett a magyar- szerb határon, nem kedvtelésből, hanem gazdasági tevékenység végzése, a fuvarozási szerződés teljesítése, a fuvarszkőz kiállítása érdekében folytatott a Duna magyarországi szakaszán hajózási tevékenységet. Ha pedig nem kedvtelési célú hajózást kívánt folytatni, úgy a Vkt. 51. § (1) bekezdése értelmében hajózási engedéllyel kellett volna rendelkeznie. A perben nem volt vitás, hogy a felperesnek ilyen engedélye nem volt, és a Vkt. 52. § (6) bekezdése értelmében nem is rendelkezhetett, tehát az alperesnek ebben az esetben a Vkt. 59. § (7) bekezdése alapján kellett volna megtagadnia a kiléptetést.
- [35] A felperes állított károsodása, a gazdasági tevékenység elmaradása tehát nem áll ok-okozati összefüggésben az alperes jogellenes magatartásával, a kedvtelési célú hajózás akadályozásával, így a kártérítési felelősség régi Ptk. 339. §-ában írt általános feltétele hiányzik. A jogellenes magatartással okozati összefüggésben álló kedvtelési célú hajózás megghiúsulása miatt pedig a felperes kárigényt nem fogalmazott meg és nem érvényesített.

A felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

- [36] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és közbenső ítélettel állapítsa meg az alperes kárfelelősségét, az összegszerűség megállapítására és bizonyítására az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Másodlagosan a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot a perben érvényesített jog fennállása és a kártérítés összegszerűsége tekintetében utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a régi Pp. 206. § (1) bekezdése, a 221. § (1) bekezdése, 229. § (1) bekezdése, továbbá a Vkt. 1. § (1) bekezdése, a 87. § 6., 13. és 18. pontja, az 51. § (1) bekezdése, az 52. § (6) bekezdése és az 59. § (7) bekezdése megsértésére alapította.
- [37] 1. Az eljáró bíróságok a bizonyítékokat tévesen mérlegelték és iratellenes megállapításokat tettek [rég Pp. 206. (1) bekezdés].
- [38] Téves, iratellenes megállapítás, hogy a hajóval nem kedvtelésből, hanem gazdasági tevékenység végzése, a fuvarozási szerződés teljesítése, a fuvarszköz kiállítása érdekében folytatott a Duna magyarországi szakaszán hajózási tevékenységet. Ez a megállapítás ellentétes a közigazgatási perben meghozott ítélettel [rég Pp. 229. § (1) bekezdés], a polgári per bíróságát köti a közigazgatási perben hozott ítélet anyagi jogereje.
- [39] Már a közigazgatási perben is előadta, hogy kedvtelési célból használta a hajót, amelynek úti célja Bezdan volt és a családjával a Duna deltába terveztek kirándulást. A kiléptetés jogellenes megtagadásakor a családja már Bezdanban tartózkodott és mivel az árufuvarozást Konstancából visszafelé kellett volna megkezdnie, a lefelé utat családi kirándulás céljára kívánták használni. Itt egyébként felvették volna a T. nevű hajót, amelynek utolsó dunai útját média érdeklődés is kísérte. A kilépéskor ez és az is ismert volt az alperes előtt, hogy a későbbiekben Konstancából induló fuvarral a szerbiai és romániai hajózási szabályok figyelembe vételével a szerb céggel kötött szerződés értelmében kereskedelmi célú hajózást kell folytatnia. A másodfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, ezen állításának értékelését mellőzte [rég Pp. 221. § (1) bekezdés].
- [40] Ugyancsak téves és iratellenes az a megállapítás, hogy a megkötött fuvarozási szerződés teljesítését Bezdanban kellett volna megkezdnie és ehhez a hajót, mint fuvarszközt itt kiállítania. A másodfokú bíróság tévedése nyilvánvalóan azon alapult, hogy a szerződésben a szállítás megkezdésének helyszínéül Bezdan szerepel, kezdő időpontként pedig 2010. szeptember 18. napja. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az egyértelműen bizonyított tény, hogy a szerződéskötés időpontjához képest a kiléptetés kirívóan jogszerűtlen megtagadásakor a szerződő felek

előtt is ismert volt, hogy áru hiányában Bezdanból nem volt mit szállítani. A szerződés teljesítését így Konstancában kellett volna megkezdenie, ezért vállalta a **T.** nevű hajó és további uszályoknak a Duna deltába való levontatását. A lefelé tartó útra a család kedvtelési célzattal kívánt vele tartani, ennek semmi köze nem volt a fuvarozási szerződéshez.

- [41] A jogerős ítélet sérti a Vkt. megjelölt jogszabályhelyeit.
- [42] Az eljárt bíróságok jogszabálysértéssel mérlegelték, felülírták a Baranya Megyei Bíróság ítéletének anyagi jogerejét [régi Pp. 229. § (1) bekezdés] azzal a megállapítással: nem kedvtelési céllal hajózott, ezért a hajózási engedély benyújtására lett volna köteles. Az alperesnek a kiléptetéskor a hajóközlekedési közigazgatási eljárás során azt kellett volna vizsgálnia, hogy a hajó kiléptetési kérelme megfelelt-e a hatályos jogszabályoknak. A közigazgatási per bírósága megállapította: nem lehet megkövetelni a felperestől, hogy harmadik országba történő kiléptetéskor hajózási engedéllyel rendelkezzen, a hatóság csak azt vizsgálhatta, hogy a vámhatár átlépésének időpontjában az **I.** végez-e gazdasági tevékenységet. Ennek során pedig teljesen irreleváns a hajó rendeltetése, különös tekintettel arra, hogy 2002-2008. évek között kedvtelési célú hajóként szerepelt a közhiteles nyilvántartásban.
- [43] A felperes érvelése szerint a kiléptetés időpontjában a hajó semmiféle gazdasági tevékenységet nem végzett, nem folytatott halászati tevékenységet és Bezdanban sem kellett a már megkötött fuvarozási szerződés alapján gazdasági célból rendelkezésre állnia. Az alperesnek tehát - ahogyan ezt a közigazgatási bíróság is megállapította - a hajó kilépését a Vkt. 87. § 18. pontja szerinti kedvtelési célúnak kellett volna minősítenie.
- [44] A jogerős ítélet jogszabálysértő volta abban ragadható meg, hogy egy közigazgatási eljárásra polgári jogi szabályt [régi Ptk. 492. § (1) bekezdés] alkalmazott, amelynek a vámhatóság szempontjából nincs relevanciája. A magyar hatóságoknak nincs joguk megakadályozni egy hajó nemzetközi vizeken történő szabad mozgását pusztán azért, mert fennáll annak a lehetősége, hogy egy másik ország vizein gazdasági tevékenységet fog végezni. Miután pedig a hajó a kiléptetés időpontjában ténylegesen kedvtelési céllal hajózott, a hajózási engedélyt sem kellett megkövetelni a kiléptetéshez. Ráadásul hajózási engedélyre a később bekövetkező tényleges gazdasági tevékenységhez sem lett volna szüksége, mivel a szerb szabályok nem követelték meg a fuvarozáshoz a hatósági engedély meglétét.
- [45] Mindezek alapján a másodfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg, hogy a kára nem áll okozati összefüggésben az alperes kirívó jogellenes magatartásával, ezáltal sérült a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése is.
- [46] A jogerős ítélet indokolása az okozati összefüggést csupán a kedvtelési célú hajózás akadályozásában látta. A közigazgatási határozatok meghozatalakor a közigazgatási szerv eljáró tisztviselői tisztában voltak azzal, hogy a kilépési kérelem

- elutasításával nem csak a kedvtelési célú hajózást, hanem a külföldön végezhető áruszállítási tevékenységet is megakadályozzák.
- [47] Az alperes a részletesen indokolt felülvizsgálati ellenérelmében az álláspontja szerint érdemben helytálló jogerős ítélet - helyesen - hatályában való fenntartását kérte.
- [48] Hangsúlyozta, hogy a 2010. szeptember 5. és 6. napján történt eseményekre figyelemmel a szeptember 15-i kiléptetés és a benyújtott okmányok vizsgálata során az eljáró vámhatóság ellentmondásosnak találta, hogy a felperes ugyanazon úszólétesítmény igénybevételével hol gazdasági társaságok önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselőjeként, hol magánszemélyként kívánta a határt átlépni. Erre tekintettel a szeptember 15-én kezdeményezett kiléptetéssel kapcsolatos eljárás önállóan nem értékelhető.
- [49] A felperes keresetlevelében (1. oldal harmadik bekezdés) maga adta elő, hogy a „szállítmányozási megállapodás teljesítése céljából, mivel a szerződés szerinti tevékenységet 2010. szeptember 18-án kellett kezdenem Bezdánban 2010. szeptember 15. napján...” jelentkezett kilépésre a vámhatáron. A keresetlevelben foglalt előadását a perben is megerősítette azzal a nyilatkozatával, hogy „valóban munkát végezni mentek” (15.P.21.288/2015/16. számú jegyzőkönyv 9. oldal ötödik bekezdés). Ezzel szemben a közigazgatási perben tett nyilatkozatai szerint a Duna-Deltába akart elmenni családjával kirándulás céljából (7.K.20.093/2011/4. számú jegyzőkönyv 2. oldal első bekezdés).
- [50] A felülvizsgálati hivatkozástól eltérően, a 2015. augusztus 25-i felszólításból értesült a felperes által kötött szerződésről és arról, hogy a kiléptetés megtagadása nyomán a felperesnek a szerződéses kötelezettség nem teljesítése miatt kára keletkezett. Ha tudott volna a szerződéses kapcsolatról, akkor arra a közigazgatási perben hivatkozott volna a kiléptetés megtagadás jogszerűségének alátámasztása érdekében.
- [51] A felperes által elérni kívánt Konstanca célállomás a közigazgatási eljárásban és a közigazgatási perben nem merült fel, a kiléptetéskor bemutatott okirat rendeltetési állomásként padig Bezdánt rögzíti.
- [52]ően téves hivatkozás, hogy az eljáró bíróságok jogszabálysértően mérlegelték, felülírták a közigazgatási perben hozott jogerős ítélet anyagi jogerejét. A közigazgatási határozat bíróság előtti megtámadása során a bíróság azt vizsgálja, hogy a közhatalom gyakorlása során történt-e jogszabálysértés és ez hogyan, milyen módon milyen jogkövetkezmény levonása után küszöbölhető ki. A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben pedig azt kell feltárni, hogy az előbbi jogszabálysértés mennyiben értékelhető jogellenes és felróható magatartásként, továbbá a felperesnek keletkezett-e ezzel okozati összefüggésben álló kára. A közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget önmagában nem alapozza meg, hogy a közigazgatási perben a bíróság jogszabálysértőnek ítélte meg a közigazgatási szerv határozatát.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [53] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján teljes terjedelmében, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések alapján vizsgálta felül.
- [54] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [55] A Kúria maradéktalanul egyetértett a jogerős ítélet érdemi döntésével, a helytálló indokokra, ezek megismétlése nélkül a régi Pp. 254. § (3) bekezdése szerint visszautal.
- [56] A felperes a közigazgatási jogkörben okozott kártérítés iránti igényét arra alapította, hogy jogerős közigazgatási bírósági határozat az alperes jogellenes magatartását megállapította, a

csatolt szerződést az alperes magatartás miatt nem tudta teljesíteni, így a kikötött és teljesített kötbér megtérítése, továbbá a haszon elmaradása miatt vagyoni kára keletkezett, amely az alperes magatartással ok-okozati összefüggésben áll. Állítása szerint a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek megvalósultak.

- [57] Nem sérült régi Pp. 229. § (1) bekezdése (felülvizsgálati kérelem III. pont). Helyesen hivatkozott a felperes arra, hogy az alperes jogellenes magatartását jogerős bírósági határozat megállapította, iratellenesen állította viszont az anyagi jogerő megsértését. A jogerős ítélet az alperes jogellenes magatartását illetően a közigazgatási bírósági határozat megállapítását vette alapul. Kifejezetten hangsúlyozta a közigazgatási bíróság határozatának az ítélet indokolására is kiterjedően a polgári perre irányadó voltát. A közigazgatási bíróság jogerős ítélete szerint az alperes jogellenes magatartása a kedvtelési célú hajózás megakadályozása volt, a másodfokú bíróság ezzel összhangban vonta le azt a következtetést, hogy a felperes gazdasági tevékenységével összefüggésben érvényesített kára és a polgári perben már nem vitatható alperesi jogellenes magatartás között nincs ok-okozati összefüggés.
- [58] A felperes által felsorolt, a hajózással kapcsolatos jogszabályhelyek (a Vkt. feltüntetett jogszabályhelyei) megsértésének vizsgálata a jelen jogvita elbírálása szempontjából nem releváns. A közigazgatási bíróság állást foglalt abban, hogy a kedvtelési célzat miatt a hajó kiléptetésének megtagadása jogszabálysértő volt, a Kúria ezért a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályhelyeket érdemben vizsgálta.
- [59] 2. A felperes a régi Pp. 206. § (1) bekezdése és ebből következően a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésének megsértését a jogerős ítélet iratellenes megállapításaira (felülvizsgálati kérelem I. és II. pont) és a bizonyítékok súlyos, kirívóan okszerűtlen mérlegelésére alapította (felülvizsgálati kérelem IV. pont). Állította, hogy ebben a körben a jogerős ítélet nem tett eleget az indokolási kötelezettségének sem: mellőzte a családi utazásra tett előadását (rég Pp.221. § (1) bekezdés).
- [60] Az iratellenesség körében a felperes azt sérelmezte, hogy a jogerős ítélet a Bezdán városáig tartó hajóutat is gazdasági célúnak minősítette és ezt a várost tévesen rögzítette a szerződés teljesítésének kezdő helyeként. Felülvizsgálati állítása szerint a perben bizonyítást nyert, hogy az áru fuvarozást Konstanca városából „visszafuvarral” kellett volna megkezdenie, így a lefelé tartó utat használták volna fel a családi kirándulásra. A fuvarozási szerződés teljesítése érdekében a Magyarországról való kilépés iratellenes és okszerűtlen megállapítás.
- [61] A felperes hivatkozása a per adatokkal ellentétes, a jogerős ítélet iratellenessége nem állapítható meg.
- [62] A csatolt szerződés alapján tény, hogy a felperes 14 hónapon át Bezdán kiindulóponttól vállalt áruszállítási (fuvarozási)

kötelezettséget. A felperes a keresetlevélben maga adta elő, hogy a szerződésben kikötött időpontban „az áruszállítás megkezdése céljából” nem tudott megjelenni (keresetlevél 2. oldal). Az eredeti terv az volt, hogy a hajó Budapesttől Konstancáig hét uszályt visz le egy görög megrendelésnek megfelelően (15.P.21.288/2015/38. számú jegyzőkönyv 8.-9. oldal). A szerb cég tulajdonosa és ügyvezetője egyértelműen azt vallották, hogy a szerződést a Szerbiából Konstancáig történő szállítás érdekében kötötték meg (15.P.21.288/2015/38. számú jegyzőkönyv 8. oldal), a hajónak vontatmányokat kellett volna szállítania, „lefelé az úton négy vontatmányt, ... összesen 5.000 tonnát szállított volna” (15.P.21.288/2015/38. számú jegyzőkönyv 4. oldal). Mivel a szállítás kezdő időpontját a felperes határozta meg, „akkor elképzelhető, hogy már korábban volt valami kisebb mennyiségű szállítani való.” (15.P.21.288/2015/30. számú jegyzőkönyv 8. oldal). A Kúria megjegyzi, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében is azt állította, hogy a Duna-Deltába tartó útra vontatást vállalt (a T. nevű hajót és uszályokat), tehát az odaútra egy másik szerződés alapján, ellenérték fejében vállalta a hajózást.

- [63] A felperes a perben következetesen azt az álláspontot foglalta el, hogy a tevékenysége két teljesen elkülönül szakaszra bontható: Magyarországról Bezdan városába, illetve innen a tervezett családi kirándulás a Duna-Deltába (kedvtelési hajózás), Konstancából viszont már árút fuvarozott volna (gazdasági tevékenység) és a kettő között a kiléptetés megtagadása szempontjából nincs és nem is lehet összefüggés. A kiléptetést ugyanis a kedvtelési célzattal kérte, a későbbi áruszállítás nem releváns (ahogyan a jogerős közigazgatási bíróság is a kiléptetés jogszabálynak megfelelő módját vizsgálta). Önmagában tehát az alperes kárfelelősség alóli mentesülését nem eredményezheti, hogy a kiléptetést után a továbbiakban gazdasági célból (áruszállítás) hajózik.
- [64] A másodfokú bíróság a felperes logikai levezetését vette alapul, amikor a keresetet a jogellenes magatartás és a megjelölt kár közötti okozati összefüggés hiányában utasította el. A jogerős közigazgatási határozattal megállapított jogellenes magatartás a kedvtelési célzat megakadályozására vonatkozott. A másodfokú bíróság ebből kiindulva helyesen, a felperes levezetésével egyezően foglalt állást elsődlegesen abban, hogy a kedvtelési célzat jogellenes megghiúsításával, az elmaradt családi kirándulással összefüggésben a felperes kárt nem érvényesített. A kártérítés egyik általános törvényi feltétele tehát megvalósult, de nincs igényérvényesítés a másik törvényi feltételre. A felperes saját állítása szerint a kiléptetésnél kedvtelési célzattal hajózott volna, azaz a hajózási útszakaszok között (lefelé családi kirándulás, visszafelé áruszállítás) nincs összefüggés.
- [65] A közigazgatási perben hozott jogerős ítélettel megállapított alperesi jogellenes magatartás nem terjeszthető ki a jövőbeli gazdasági tevékenységre. A felperes a szerződést nem csatolta, a

jogerős ítélet ezzel kapcsolatos megállapítást nem tartalmaz, azt pedig a felperes csak állította, hogy az alperes tisztában volt a külföldön végzendő gazdasági tevékenységével. A felperes tehát nem bizonyította, hogy gazdasági tevékenységének megghiúsulása miatti károsodása az alperes jogellenes magatartásának következménye.

- [66] A jogellenesség (a kedvtelési célú hajózás miatti kiléptetés elutasítása) és a megjelölt kár (az elmaradt gazdasági haszon és kötbér) között a két önálló törvényi feltétel megvalósulása esetén is hiányzik a további törvényi feltétel, a kár és a jogellenes magatartás közötti okozati összefüggés. A bizonyított jogellenességnél nincs kárigény, az érvényesített kárigény viszont nem függ össze a jogellenes magatartással. A jogerős ítélet ezért a megjelölt anyagi jogi jogszabályhelyet, a régi Ptk. 339. § (1) bekezdését nem sértette.
- [67] A másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét is teljesítette, jogi álláspontját a szükséges mértékben kifejtette. A régi Pp. 221. § (1) bekezdésének megsértését önmagában nem alapozza meg, hogy a felperes a jogerős ítélet indokolást szubjektíve nem tartja kielégítőnek.
- [68] A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [69] A felek nem terjesztettek elő közös kérelmet a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vier.) 21. § (3) és (4) bekezdése szerinti tárgyalás tartására. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelmet a Vier. 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [70] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria az arányos felülvizsgálati eljárási költség, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint megállapított és a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5)-(6) bekezdése és az Itv. 74. § (3) bekezdése értelmében irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint határozott.

Budapest, 2020. április 28.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, az aláírásban akadályozott dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró helyett, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

